

Ese de trei ori in septimana: Mercuri-a, Vineri-a si Domineca, cand o cola intraga, cand numai diumetate, adica dupa momentul impregiurailor.

Pretul de prenumeratiune:

pentru Austria:	
pe an intreg	7 fl. a. v.
" diumetate de an	4 " " "
" patraru "	2 " " "
pentru Romania si Stralnetate:	
pe an intreg	15 fl. v. a.
" diumetate de an	8 " " "
" patraru "	4 " " "

ALBINA.

Prenumeratiunile se fac la toti dd. corespundintii a-i nostri, si d'adrepul la Redactiunea Josefstadt, Lange Gasse Nr. 43, unde sunt a se adresa si corespundintiele, ce privesc Redactiunea, administratiunea sau speditiunea; câte vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuntie si alte comunicatiuni de frater privat — se raspunde cate 7 cr. de linie, repetitiile se fac cu pretiu scadiut. Pretiu timbrului cate 30 cr. pentru una data, se antecipa.

Localitatea redactiunii e: Josefstadt, Lange Gasse Nr. 43.

Viena 22 opt./3 nov.

Diariul oficial de astadi aréta conchiamarea dietei unghuresci pentru diu'a de 19 novembre. Totodata se insciintieza din Pesta ca decretul ce conchiam a dieta pórta datul de la 30 optobrie si ca pe calea cancelariei de curte s'a trimis presiedintelui casei deputatilor dlui Carol de Szentiványi, éra cestorele casei reprezentantilor a si trimis ablegatilor scrisóra conchiamatória.

Schimbarile ministeriali de cari se facu atat'a vórba, de timp lung fórte, se indeplinira prin intrarea baronului Beust in ministeriu, de cap al afacerilor straine. Intr' atat'a constetera tóte schimbarile ce lumea le asceptá cu indreptatire dóra mai multa de cat sperantia.

Ne intrebám acum'a ca cine e Beust, si ce ni póte aduce intrarea lui in ministeriu? El a fost ministru in Sassonia, tindea a intemeia unitatea natiunei nemtiesci cu pastrarea nedependintiei si suveranitatei senguratecilor domnitori. Capacitatea lui, recunoscuta de Germani'a intréga (dovéda ca fie iertat'a confederatiune nemtiesca si-l alese de reprezentante in conferintiele de Londra, cari inse nu se potura intielege cu Dania pentru principatele Schleswig-Holstein) i dedea multa desteritate in urmarirea programului seu, care — precum se vede — fiind contrariu nisuintielor prusesci, l' aduse in opusetiune cabinetului de Berolin, care si cest'a din partesi tienú pre Beust de cel mai mare inimic al seu, si prè firesce dupa ce s'a convins ca dintre toti inimicii Beust e cel de capacitate mai mare.

Dupa ce Sassoni'a legá tratat de pace cu Prusi'a, séu mai bine dicend un jel de supunere, fu urmare naturala demisiunarea lui Beust, care éra un spine in ochii lui Bismark.

Acest'a intra acum'a in siervitiul Austriei. Strain fiind, avem tot cuventul a presupune ca afacerile interne ale imperiului nu-i sunt cunoscute intr'atat'a, cat se le póta direge cu o mana tarc, deci va remané numai la esterne, neinfiuintiand direptiunea colegilor sei.

Se póte ca Beust cu capacitatea sa se dee politiceii esterne a imperiului o direptiune nóua, se póte ca Austri'a nu vre se uite caderea de la Königgrätz, — remane inse adevér necontestat ca autoritatea politiceii esterne se baséza mai vertos pre un bun organism si potere mare interna, armonia deplina intre interesele elemintelor ce compun statul. Aci se póte face inceputul la vr'o imbunetare, si de aceea presupuneam ca aci vor se se intemple straformarile. Se póte ca din procesul de pana acum'a al esperimentarei nu s'a potut constata nemica apriat, dar nu credem ca esperimentarea are se dureze vieti intregi, éra pasul decisiv si drept se se amane.

Deci sperantiele nóstre nutrite si espresse de atate ori, de asta data éra si

ne insielara, in cat intru interesul santiei loialtatei si natiunalitatei nóstre ni vine mai indemana a tacé si a asceptá cum se vor desvoltá faptele.

Contele Mauritiu Eszterházy, cunoscutul ministru din parti'a conservativilor vechi, e asediat in pensiune. Cata bucuria ni face acest evinément, e de prisos a spune, căci scim cu totii cat de contrari sunt conservativii purure natiunalitatei romane. Punem in vederea cetitorilor nostri cuvintele diariului „Presse“ cu referintia la pensiunarea lui Eszterházy. Acest organ dice: „Austri'a intréga — cu esceptiunea unei mane de conservativi vechi si ultramontani — saluta cu bucuria mare pensiunarea dlui Eszterházy, a caruia merite pentru nenorocirea Austriei abié vor poté fi mai putiene de cat alui Metternich, si care de vechiul cancelariu de stat nu se desclinesce prin caracter si massime, ci numai prin istetimea cu care scia se lege de numele colegilor sei tot renumele trist al aptivitatei sale.

„Mauritiu Eszterházy fu sufletul acelei partite, care — intocm'a ca fatul operéza pre nevedite dara nesmintind — nemici simburile constitutiunismului, fora se ascepte in florirea. Desi n'a fost neci cand ministru actual, totusi prin influinti'a personala conduse afacerile esterne si impededá desvoltarea interna. Tocm'a acésta aptivitate neobservata fu fatalitatea cea mai mare pentru Austria, căci opiniunea publica n'o potú vedé ca se i se opuna de tempuriu.

„Cand contele Mensdorff, contra vointiei sale, intrá in ministeriul de esterne, n'a cunoscut afacerile ce l'asceptau, deci fu indrumat la informatiunile lui Eszterházy, care cunosce curtile europene, chiar si secretele de dupa culise, in tocm'a ca alta data Metternich. Eszterházy scia spune cu multa precisiune cum a fost imbracat Ludovic XIV la cutare venat, si cum imperatés'a Eugenia la cutare solenitate, judecá aplecarile monarcilor Europei si motivele secrete ale ministrilor. Din contra Eszterházy n'avea cunoscintia defel despre elemintele proprie cari pun in miscare timpul nostru, el nu potea precepe ideile popóralor. N'a preceput el neci chiar pre conatiunali sei magiari. Chiar organele partitei sale conservative marturisesc ca el amaná veri ce incercare, lasand ca timpul se le desvólte tóte de sine. Ca representante al aristocratiei celei mai nalte, éra contrariu a veri ce liberalism . . . concordatul l'avú pre el de nanasiu.“ —

La Paris, atentiunea publica e atientita a supra schimbarilor ce se intreprind in corpul diplomatic al Franciei. Telegramele aduc multime de nume si combinatiuni, se asceptám inse pana le vom vedé in forma oficiala. — Comisiunea pentru reorganizatiunea armatei si continua aptivitatea facend la proiepte, la cari inse nu urmá inca vr'o decissiune prè nalta. Finantiele imperiului dau multa ocupatiune barbatilor de stat. Un credit éra in prevedere, inse ministrul fi-

nantiilor d. Fould lu refusá, asecurand ca spēsele se vor poté acoperi prin perceptiunile normale, ceea ce diariile nu vre se créda, presupunend ca nu o crede neci chiar d. Fould. —

Imperatul Rusiei prin manifestul din 2 novembre despune completarea armatei si a flotei. Inrolarea recrutilor are se se intemple in imperiul intreg de la 15 ianuaru pana la 15 faur anului venitoriu. Acésta mesura va impededá de secur reducerea speselor statului precum o proieptase ministrul de finantie mai nainte, si o incuviintiase consiliul ministeriale. —

Despre rescolarea din Candia se ved silite si scirile din Atena a spune ca intre capii rescolatilor nu domnesce contielegere, si ca acésta si-avú de urmare cumca la Ceramia fura respinsi de trupele turcesci. Lips'a de contielegere, caracteristic'a natiunei eline (bóla periodica in istori'a natiunei romane) face ca acésta rescóla se purcéda catra sfarsire cu pasi mai repedi de cat intr'o stare normala. —

Domnitoriul Romaniei Carol I si-a finit visit'a de curtenire la Constantino-pole, retornand intrá ieri (2 nov.) in Bucuresci.

De langa Someșiu in Transilvania 28 opt. 1866.

Diu'a de 26 optobrie s'a serbat in comitatul Solnocului interiore, in Reteag si Lapusiul unghuresc cu entusiasm.

Romanii sunt determinati a sustiené si a face pasi pentru sustienerea autonomiei Transilvaniei si a drepturilor politice cascadegate la anii 1863 si 1864, — éra pre aceia cari au alergat, séu vor alergá de buieci numai dintr'un loc intr'altul afora de tiermurii tiei proprie pentru interesele lor private sub nume de deputati, i va sci judecá dupa meritele lor, si credem tare ca si aceia cari de la dieta den Sibíi au alergat pana la Pesta si-vor trage de séma cu sine spre a nu intrá in catalogul acelor'a, pe cari istori'a in venitoriu va avé se-i comemoreze ca preunii a caror'a principie politice se fundéza numai pre interese partecularie si ambitiuni condemnabile. **A. B.**

Salutare intieligintiei brave romane din cottul Solnocului interiore, care prin serbarea inarticularei natiunei romane contribue a innaltia acest act dupa meritul ce-l are, a inradeciná si mai mult in inim'a poporului roman alipirea de drepturile cascadegate.

„Gaz. Transilvaniei“ are corespundintie de pre alte locuri, marturisind despre serbarea acestei dile. Deci presupunem ca a fost o serbatóre generala, n'a lipsit neci un loc roman, pre unde numai se afla intieligintia, care se aduca poporului a minte importantia acestei dile.

Veri ce lege, provediuta cu tóte formele ce le recere constitutiunea, poterea cea mai mare si-o are purure in vieti'a popóralui, in alipirea acestuia, in radecinele ce a potut prinde in societate.

Natiunea romana inarticulata in constitutiunea Transilvaniei autonóme, legea pentru limbe etc. tóte acestea sunt, aterna

acum'a de la intieligintia romana ca prin energia cu tóte medilócele permise se faca pre poporul roman a se identifica cu tot ce este natiunale in aceste legi, si asié se privim cu inécredere in venitoriu nostru, căci nu s'a nascut barbat de stat care se le póta desface.

Feudalismul, sters fora de vói'a sa, mai facu o incercare in politica. A se spariá nu e demn de fiii democratiei, el nu va se vina, fu numai resuflarea ultima, si ca atare a indatinat a fi cam grea, buna óra vru se-si céra iertatiune. Se-l ierte cui i vine la socotéla! **Red.**

Arad, in 1 nov. 1866.

(u) (Scólele poporale.) Tocmai incepussem se scriu si eu ceva observatiuni la cele-ce se publicara de dl Baritiu in acest obiept, cand vedui ca spre mare, dar placut'a mea suprindere m'a prevenit in acésta fóia dl cu articolul de langa Dunarea Banatului.

Acest articlu mi usiuréza lucrul, lasandu-mi a adauge numai inca unele spre luminarea si mai de parte a opiniunei si planului dlui Baritiu, care fatia cu impregiurarile nóstre actuali nu s'ar poté practica; éra mai in colo spre desvoltarea si completarea practica a ideei si planului indegetat in „Albina,“ dupa cum adeca le cuprind si mi le intipuesc acelea, fatia cu impregiurarile nóstre.

Intr'adever e greu a presupune la noi intru impregiurarile de fatia, o administratiune si directiune a scólelor si invetiamentului populariu prin fundatorii si intretienatorii acelor scóle, adeca prin incesi comunele. Óre mai esiste cine-va care se nu scie, ca — comunele nóstre ca atari, adeca ca corporatiuni séu persóne publice-politice — cine sunt? va se dica ca pe atari, cine le representa si conduce in tóte afacerile lor si publice si private? Tóta lumea scie ca comunele nóstre in partea cea mai mare sunt — uneltele, papusiele, sclavele unor venituri de notari straini, pre cari organele si autoritatile comitatelor i sustien si spriginesc din tóte poterile, ca pre cele mai eficaci instruminte scopurilor politice-natiunali proprie?! Pré arare locuri cum-penesce influinti'a si autoritatea preutilor; éra sate, in cari intieligintia satenilor mireni ar fi atat de desvoltata si compacta, in cat ea se dee tonul in afacerile comunali, — dieu, marturisesc, ca nu cunosc, — dar nu neg, ca pot se esiste unde-va cate-va putine, inse neg, ca intru impregiurarile de fatia, si inca pe multi — multi ani inainte, prin lege, prin organismii politici domnitori, si peste tot — prin spiretul dusimanilor si abusurilor seculari — li s'ar iertá, li-ar fi cu potintia, a urmá cái si directiuni emancipate.

Aflandu-ne in astfel de situatiune marturisesc, ca nu sciu: cum socóte dl Baritiu, ca comunele nóstre ca fundatóre si intretienatóre de scóle, ar fi in stare si calificate de a-si aministrá si dirige scólele si a alege o sistema de invetiatura — asié precum recere cu intetire interesul desvoltatiunei si esistintiei nóstre!

Astadi ni se spune, si vrem se concedem, ca domnesce in scolele nostre „arbitriul“ si „abusul“; mane, daca s'ar adopta si introduce sistem'a cu fundatorii, o credem ca scolele nostre populare ar fi pred'a — „confusiei“ si „anarchiei“ celei mai cumplite!

Eu asie cred, si sperint'a din istoria me n'taresce in credint'a, ca poporele la cari lumin'a, cultur'a n'a petruns inca pana n' casutiile tieranilor si plugarilor, adeca n'a devenit inca generale, er cu deosebire poporele supuse influintei unei stepaniri straine, si ingagiate in lupte pentru desvoltarea si emanciparea nationale, in tota lumea a use fie conduse de — inteligint'a lor, si anume de inteligint'a lor colectiva, ca un'a, dupa natur'a lucrului, mai adeverat nationale si mai putin espusa influintei straine; va se dica au, se se supuna tutelei si comandei acelei intelegintie, si adeca acolo, unde acest'a dupa lege si dupa toleranti'a regimului se pote, prin manifestatiuni si alegeri publice, era unde astfel de manifestatiuni si alegeri nu sunt suferite prin urmare si ascultare spontaneia seu de buna voia. — Eca aciam indegetat in putine trasure conceptul si firea congreselor seu sinodelor nationale, si de alta parte a — solidaritatii si disciplinei nationale, for de cari, fratilor nationalisti, se fiti convinsi, ca nu vom ajunge scop adeverat nationale in seclii seclilor!

Asta e ideia, pentru care ne-am luptat si ne luptam; — ne-am luptat, ca se scotem poporul nostru de sub conducerea seu tutoratului serbesci — in scole si biserica, — ne-am luptat si ne luptam, ca se-l scotem de sub conducerea, tutoratul si exploatarea strainilor in viet'a publica-politica, si — pentru ce canta se ne luptam, ca se-l scotem si de sub „eschisiva“ conducere a clerului nostru; nu ca dora clerul nostru n'ar fi destul de nationale, nu, — feresce domne! tota lumea scie, ca de cat clerul — neci ca avem mai nationale elemente in popor, — ci pentru ca densul, dupa cum scim si nu ni se pote nega nici chiar din partea sa, nu se afla deplin in stare, regulat si coordinat dupa canone si spiritul bisericeii, er fatia cu statul si cu mai marii statului, cari toti sunt straini, nu se afla intr'o pusetiune secura si neperdinte, nici in privint'a materiale nu se afla din destul prevediut cu cele de lipsa, ca se

nu pota incape la el nici abusul nici influint'a straina; mai departe pentru ca scolele nostre populare nu sunt nici de cat, nici dupa firea lor, nici dupa spiritul seu legile bisericeii nostre — domeniul clerului, seu afaceri si interese numai clericali; in fine pentru ca — teste experientia, nu e bine, nu e drept, ba — in consecintiele sale chiar nimenui folositoriu, ca clerul se monopolizeze instructiunea si cultur'a publica. —

Incerarea de atentat a supra Majestatii Sale Imperatului.

Diariul -semioficial „Wiener Journal“ se sprime: Foile cehice din Praga, si cele de aici, vorbind despre atentat, voiesc a o reduce intemplarea tota la o nentielegere. E detoriati'a nostra ca se acceptam rezultatul investigatiunii introduse cu energia. La tota intemplarea, fie care patriot doresce ca acest eviniment se se desbrace de caracterul cel trist, ce-l primi deloc la soirea cea d'antia.

Diariul oficial „Wiener Zeitung“ o spuse ca caus'a e intunecosa, si cumca totutrebue deslucit de acum'a. — Pre cand diariile regimului ne indamna astfel a le primi tote cu reserva, foile neperdinte presupun ca capitantul anglu Palmer a patimit de vr'o imaginatiune, cand a prius de pept pre suspiciosul Antoniu Pust. — „N. Fr. P.“ atribue lui Palmer dorint'a de a se face insemnat si batatoriu la ochi. „Politik“ din Praga se pronuncia: „Multime de omeni erau naintea teatrului, niemene n'a veduit pre calfa de croitoriu Antoniu Pust cu pistol a mana, de cat numai capitanul anglu, care si prinse de pept pre omul suspicios, se sverlesce cu el, in fine l'inginge, dar — nu gasesce pistol la el. Dupa ce trece catva timp, se gasi un pistol, dar in alt loc. Capitanul Palmer e om innalt, el se trufi cu un biet de croitoresiu, si desi l'a prins de man'a cu care tintia, totusi instrumentul uciderii a desparut. Capitanul petreucesc cu atentiune pre croitoriu inca nainte de atentat, si observase cum acest'a vorbia cu alt om. Cand capitanul dede politiei pe croitoriu, spuse ca el nu precepo neci un cuvent nentiesce. Croitoriu afirmo ca anglul a presupus ca i se incerca furarea mahramei, si din acest'a s'a nascut de loc atentatul. — Ce se atinge de pistol, e copilaresc, de care se cumpera cu 1 1/2 fl. munitiunea si anume capsulele sunt produsit belgie, pravul erasi o din strainetate. Un barbat de stat s'a pronunciat a supra acesteia: „s'a potut intentionamii vertos un atentat a supra poporului, de cat a supra Maj. Sale.“ Speram ca d. capitan va remane in Praga, pana ce judecatori'a va constata deplin tote faptele, caei ar fi dauna mare dacia unica marturia den atatea sute de omeni, si-ar retrage presint'a sa. Doue foi din Viena (incheia diariul cehic) intona forte ca Pust nu e nemtia de nationalitate. Se pote, adeverat nu scim; atata inse de secur ca capitanul Palmer nu e — cel de nationalitate.“

„Presse“ are scire ca polit'a mai cerca pre un individ ce se crede vinovat la atentat, si care din Viena in 27 opt. a plecat la Praga, era in 29 opt. a returnat. — Comisiunea judecials, insoita de profesorul limbei angle de la academi'a comerciala den Praga s'a dus in fati'a locului impreuna cu Palmer, si le-a cercat tote cu deamenutul.

Mai chiara descriere aflam intr'o corespondintia a diariului „Vaterland“, care dice: „Inca nu s'a delaturat indoic'a ca ore intr'adever avem de a face cu o incercare de atentat a supra sacrei persone a Maj. Sale Imperatului. Acusatul Pust fu dat inca domineca nainte de mediadi in man'a tribunalului criminal imp. reg. provinciale, unde de atunci decurge investigatiunea. Se intielege ca rezultatele de pana acum'a ale investigatiunii nu se straoara in publicitate, desi, precum s'a dis, indoielele despre fat'a presupusa mai mult par a se inmulti de cat a se imputien'a. Domnul Palmer nu pote jur'a cumca ceea ce el a veduit la Pust in mana a fost intr'adever pistol, cu atata mai putiun nu se pote adeveri ca ar fi fost acel pistol slab ce se gasi cu un'a ora mai tardiu, departe de locul faptei.“

Un telegram privat al Presci noue trimis din Praga la 1 l. o. asocura cumca atentatorului, Antoniu Pust i s'a si dat drumul din inchisore.

Respuns la respunsul dlui redactor interimal al „Concordiei“ din numerul 78 al acestui-a-si diurnal.

In diurnalul „Albina“ numerul 74 se dice, cumca dl redactor interimal al „Concordiei“ alias S. V. Popp de comun are minunata norocire de a nemei — de cate ori se apuca se faca cuiva aperare, seu critica, ori caricatura. De sta ceva adever in lume apoi acest'a se sciti ca sta!

Onoratul public roman cetitoriu, a buna seama se va fi intrebnd pe sine, cum vine de dl redactor inter al „Concordiei“ incuviintand cuprinsul articilor nostri scrisi in obiectul societatii lit. adunande la Bucuresci, i-au publicat in nr.ii 61, 62, 63 si 67 ai „Concordiei“, apoi in numerul 78 al „Concordiei“ chiar dlui se face advocat pentru caus'a contraria, si fara de tota consecint'a in forma de „respuns“ (casi cand noi am fi desbatut in contr'a dlui vre o cauza) descarca a supra nostra o critica ai carei termini trec marginile cuvintiei, mai vertos cand dlui involva in respunsul seu, la capet, si cause cari nici de cum nu se tien de obiectul respunderei dlui. Noi acesta procedura nu o pricepem, nici credem ca va afla cineva consecintia in ea.

Articulul nostru intitulat: „Era societatea lit. adunanda la Bucuresci si membrii ei denuimti din Austria“, — scris drept respuns din partea nostra la critic'a din Bucuresci publicata ni numerul 68 al „Gazeii Transilvaniei“ si 63 al „Albinei“, — nu a potut da dlui vreo cauza, ori ansa spre a purcede asi'a in contra nostra, precum se va pote incredintia, la tim-

pul seu, onoratul public roman din cuprinsul acelu articlu, fiind ca speram ca se va publica in „Albina“ la care ne indrepta chiar dlui redactorul inter. al „Concordiei“, facend si prin acesta indrumare o neconsecintia, de ora ce dlui a publicat articlu nostru din numerul 67 al „Concordiei“, care este un'a critica a supra articulu din num. 20 al „Albinei“ scris de un anonim in acesta-si obiect al societatii lit. adunande la Bucuresci, fara a ne indruma cu procurarea publicarii la „Albina“ precum facu cu articlu acest intitulat: Era societatea lit. adun. la Bucuresci etc.

Ceusa pentru care purcede dlui asi'a in contra nostra, se vede a fi un pasagiu, ori din respunsul nostru dat parintelui Radniantiu in numerul 77 al „Concordiei“, care frasa singur dl redactor inter. Dupa insa-si marturisirea sa nu o au priceput, apoi totu-si se face ca o a priceput, si o esplica: de alusiune indiscreta la denumirea dlui Hodosiu, pe care se vede al partini forte mult dlui, fiind ca, mise pare tot dlui, si in num. 67 al „Concordiei“, adeca in articlu publicat de noi acolo, facu aperare dlui Hodosiu, facendu-l filolog, pentru cuvent ca scie francesce si italiensesce, neluand in socotintia, cumca a sci aceste limbi inca nu insemna a fi filolog, ori limbist, de ore ce cunoscint'a acestor limbi este numai un mediu ca tra si pentru studiul limbistic; cunoscem multi Romani, cari vorbesc ital. si francesce, si pentru acci'a nu trec de limbisti, fiind ca nu s'au ocupat cu studiul sciintiei limbistice.

Dlui, dnul redactor inter. se vede a fi forte pretensios fatia cu frasele de prin diurnalul dsale, si dacia acele nu-su lamurite, ori nu se pot intielege ori pricepe, apoi atunci se face dlui mare comentatoriu si splicatoriu de ele, neluand in preugetare ca acesta procedura este forte periculosa, fiind ca sunt omeni cari seriu nepriceput din sminta ori alt defept. Hegel, marele filosof german, se lauda cu un studinte al seu, dicend ca numai acelu-l pricepe pre el si filosof'a sa, apoi cand odata acelu studinte se duse la el, adeca: la Hegel spe al intreb'a, cum trebue se se intielega un pasagiu din filosof'a, atunci Hegel, cetind si prectind acelu pasagiu, au respuns ca el singur nu pricepe acelu pasagiu din filosof'a sa. De aci se vede ca nu urmeza, cumca tote plesile lucrurilor cari le serie omul, cauta se le pricepa chiar el insu-si, si chiar in acest'a stare fatala devenim si noi fatia cu acelu pasagiu, ori acca frasa d'in articlu respectiv, ca cauta se marturisim, ca nu o pricepem, si ne miram cum am potutu o serie asi'a fara intieles; se vede, ori pare ca au romas cov'a la scriere, fiind ca eram tare somnoros, si involburat in melancolia atunci cand scriseram. Apoi placa, — si comenteze catu-i mai place, dacia se tiene competent!

Dlui, dnul redactor inter. se vede tare a partini si favorisa pre dnul Hodosiu, cand fatia cu alti barbati stimati ai natiunei purcede altmintrele; aci nu trebue comentari!

Dlui in articlu seu la care respundem ne infrunta pre noi cu o multime de frase si sentintie latinesce pentru lips'a de modestia si pentru indiscretiune. Noi primim sentintiele

FOISIORA.

Cantece populare din Bucovina,

culese de Simion Marianu.

(Urmare.)

IX.

Cate flori-s pe pament
Tote merg la jurament
Numai florea sorelui
Siede'n port'a raiului,
In mediloul ceriului
Facend drum sufletului.
Cresceti flori cat gardurile
Se ve bata venturile,
Caci me duc si n'oiu veni,
Se ved cine m'a dorit:
Gradin'a cu florile,
Fratii cu surorile,
Stratul cu garofele,
Padurea cu frundile?
Asia-mi vine une ori
Se me sui in munti cu flori
Se sid pe'n tre floricele
Se li spun a me durere.
Asia-mi vine cate-o data
Se me sui in munti de petra

Se me uit in lumea tota
Unde-am trait eu odata.

X.

Frundia verde si-o lala
Ce te clatini bradule?
De-ti se usca frundile,
De resuna vaile
Si se tulbur' apele.
— Da cum nu m'oiu clatina
Si cum nu voiu tremura,
Caci trei frati cu trei topore
Au venit se me obore,
Se me faca dranieora,
Se me duca n jos la tiara.

XI.

Frundia verde de curechiu,
Georgiesiu fecior de Grec!
Ma-ta vineri te-a nascut,
Si spre sambet ai crescut,
Sambeta te-a botezat,
Dominica te-a nsurat,
Luni la oste te-a luat
Si n resboiu te-a si bagat.
— Maica, maiculit'a mea!
Eu te jur pe viet'a ta,
Se-mi tii nevastuie'a bine
Cu zahar si cu smochine,
Cu pane de grau curat,
Cu vin rosiiu nesticat,

Cu colac in lapte dulce
Dor' la me-sa nu s'a duce.
Ca'n catane m'au luat,
Se slugesc pe imperat,
Noa ani si noa luni
Si pe-atatea septamani.
George anii si-a mplinit,
Dar' a casa n'a sosit,
Nevest'a-i s'a logodit,
Caci credea cum c'a morit.
Socru-seu trist si ngrigit
S'a gatit, si s'a pornit
Si s'a dus in deal la via
Dora George n'o se via.
Si cu George-al seu iubit
Pe-a sa cale s'a n'taluit,
S'a n'talnit si l'a veduit,
Dara nu l'a cunoscut:
— Buna calea mosiu betran!
— — Multiamim voinic strain!
— Mosiule te-asi intreb'a
De ceva, de me-i iert'a,
Se nu-ti fic cu banat!
Unde suna pusca'n sat?
— — Ea suna la cas'a mea,
Se marita noru-mea!
— Mosiule dar cine-o ia?
— — Feciorul lui Bezede!
George'n fatia se rosiesce
Si-apoi mi se'n galbinesce
Si pe murgu-si se aventa

Si betranului cuventa:
— „Tata bun tatutul micu,
Eu sunt feciorasiu teu!
Sui pe cal si domea ta
Si curund vom alerga!
Si la porta ca sosi,
Cu picioru n'ea esbi.
Si cand murgu-a nechiezat,
Toti meserii s'a sculat:
— Stati meseni nu ve sculati,
Stati meseni si ospetati!
Inse mandr'a mea frumoza
Se se scole de la mesa,
Port'a n graba se-mi deschida
S'o sarut si ea se-mi rida,
Si cu graba se grabesca,
Murgul se mi-l priponesca
C'o sfortitia de matasa
De la mandr'a mea de'n casa,
C'o sfora de ebrisin
De la mandr'a mea de'n sen.

XII.

Frundia verde de bujor,
Plange-me mama cu dor,
Caci si eu ti-am fost fecior,
Ti-am scos plugul de'n ocol,
Si m'am dus si ti-am arat,
Dar' cand fu la secerat
La catane m'a luat.
De cand plugul l'am lasat,

acele latinesci pline de invetiatura de modestia si de discretiune, si vom cautá a ne folosí in vieti'a n'ost'ra de ele, inse le recomandám si dlui fatia cu articlii: Érasí un inconvenient, scrisi in num. 60 si 61 ai „Concordiei“ in contra dlui Babesiu.

Mirare, cum vine de dlui, domnul redator interimal, chiar atunci, cand scrisse in contra dlui Babesiu articlii: Érasí un inconvenient, incepú a publicá si articolul nostru din num. 61, 62 si 63 ai „Concordiei“, scris in obiectul societatii lit. adunande la Bucuresci. Apoi aci cauta se scie onor. public roman, cumea pana atunci la publicare au jactat nepublicat la redact. Concordiei ael articlu al nostru dejá vreo 3 luni de dile, in cat noi am facut cruce preste el, mai vertos paciundu-ne in urm'a unei epistóle ce am capetat drept respuns in obiectul societatii lit. adun. la Bucuresci, de la secretariu ministeriului instructiunii publice si al ~~collelor~~ de acoló. Onoratul public roman cetit'or, care va cunósee circa lucrurilor, va scí aflá si caus'a pentru care nu s'a publicat articolul acel al nostru la timpul seu (cand crá pre tapet intrebarea societatii lit. ad. la Bucuresci), ci chiar cu ocaziunea criticeii in contra dlui Babesiu.

In capet ni raspunde dnul S. V. Popp redactorel interimal al „Concordiei“ urmatóriel: „Daca dta ai biblioteca mare, e semm ca situatiunea materiala a d'tale e favorabila si ca officium non fallit, éra daca afara de agendele preturei te ocupi des si mai adene cu studiile filologice e lucru de lauda etc.“ — Noi rogám pre onoratul public roman, care pricepe intielesul fraselor si alusiunelor acestora, a judecá ce om este dlui, si cumea tiene-se aceste de obiectul in care ni raspunde dlui, séu se vede aci tendintia, carei nu vrem se-i spunem numele? Ni se pare, ca pre alt cineva mai bine se lovesce: officium non fallit, si apoi, in capet, officium fallit? Alt mintrele cauta se reflectám pre dlui, cumea starca materiala a n'ost'ra favorabila, ori nefavorabila, exista afara de chiamarca si persón'a n'ost'ra, acci'a ce scie multa lume, numai dlui nu vre se scie. Apoi se scie inca dlui, ca noi suntem la pretrura numai de 6 ani, si studiile n'ost're filologice nu se datéza de sub acesti ani, acci'a ce au putut dlui scí — déca nu de alt unde — chiar din articolul nostru, a carui publicare ne au refusat-o. Simeone Manguica.

Romania.

Despre caletori'a de curtenire a Domnitoriului Romaniei Carol I. la Constantinopole se serie din capitalea Turcilor cu datul 26 optobre f'óiei „N. F. P.“ urmatórielle: Inca luni'a trecuta, nai'a „Izzedin-Yacht“, la demandatiunea Sultanului plecá contra Varna, ca se priméscá pre Domnul Carol I. si se-l aduca la Constantinopole. Un vifor mare sili nai'a, dupa lupta de dóua óre, a returná in port, si abié marti pre la médiadi potú plecá contra Varna. Tot in acea di pe la 11 óre nainte de médiadi Domnul Carol trecú Dunarea pe o naie romana,

cu suit'a de opt persóne: Demitriu Ghica, Dr. Davila, Costaforu, Dem. Brateanu, Stefan Gulescu, col. G. Filipescu, si doi ajutanti. Pana la medilocul riului i venira spre intimpinare 30 de nai si barce, unele cu musica. Pre mal la Ruscuc erau in parata cam 3000 de ostasi, cari la sosirea lui Carol presentara armele si inchinara stégurile, pre cand fortaréti'a Ruscucului dede 21 salve de tunuri. Generalul guvernatoro din Ruscuc lu bineventá, i aretá autoritatile civile si militare. Acú Domnul cu suit'a sa se puse pe drumul de fer plecand contra Varna, unde sosí contra médiánópte, numai cu putiene mominte dupa intrarea corabiei turcesci in port. Aci fu bineventat de Djemil-Pasia ajutantul prim al Sultanului si de Mahmud-Bey secretariul lui Aali-Pasia, cari ambe persóne avusera incredintiarea se plece spre intimpinarea lui Carol pana la Ruscuc, dar nu potura plecá pentru intardiarea naiei. Tot atunci pre la médiánópte Domnul se asediá pre nai'a turcesca ce fu iluminata ca diu'a, pre cand in port la fie care dóue secunde se innaltá multime de rachete. Caletori'a fu repede, marea liniscita deplin. Mercuri la 12 óre diu'a corabi'a turcesca intrá in Bospor, fluturand un stindard mare roman.

Domnul descalecá in palatul de véra al Sultanului „la apa dulce“, si aci fu primit de marele maestru al ceremonielor Kiamyl-Bey, care totodata in numele Sultanului bineventá pre Domnitoriul Romaniei. Djemil-Pasia se duse la Sultanul insciintand sosirea Domnului Romaniei, si dorinti'a acestuia de a vorbi curund cu Majestatea Sa turcesca. Sultanul trimise acú pre al doile ajutant al seu se invite pre Domnitoriul a se infatísá curund. La 5 óre d. m. plecá Carol cu suit'a intréga (ce se mai inmúltise cu dd. D. Sturdia, care plecase spre intimpinarea Domnitoriului pana la Varna, éra la demandatiunea acestuia returná la Constantinopole, si cu Giorgiu Stirbei) contra palatiul Dolma-Bagdge, unde la capetul treptelor de onóre fu primit de vezirul si condus la Sultanul, care de loc imbiá Domnitoriului loc de sediut langa locul Sultanului, o onóre ce dupa ceremoniele turcesci se face numai persónelor de descendintia regéscá. Conversatiunea tiend preste 20 de minute, la care vezirul si dragomanul prim al innaltei Porti servira de traducatori. Dupa acésta convorbire scurta, la care nu luara parte de cat numai persónele susnumite, Sultanul si dechiará dorinti'a de a cunósee si suit'a Domnitoriului, care intrand de loc, Mari'a Sa i aretá Sultanului in sir.

Dupa primirea la palatiu, Domnitoriul plecá (amesurat datinei vechie) contra innalt'a Pórtá. A lungul calei intrégi, militi'a turcesca facú Domnului Carol onorile, si anume in drépt'a erá gard'a de onóre a Sultanului, éra in stang'a soldatii de linia, musicel militari intonau mensul generale, ostasii presentau armele si inchinau stégurile. La intrarea in palatiu, Domnitoriul fu primit de contra vezirul, condus in sal'a cerimonielor, unde i se infatísara toti ministrii si tóte autoritatile supreme civile si militare ale innaltei Porti. Cam pre la

8 óre sér'a, Domnitoriul returná, cu nai'a pe care venise, contra palatiul de la apele dulci. Cam pre la 10 óre Domnitoriul mai dede audiintia unui ajutante a Sultanului care in numele Domnului seu venise a intrebá nu cumva lipsece Domnitoriului ceva de comoditate Domnitoriul trimise deloc un ajutante la Sultanul ca se-i multiaméscá pentru bun'a vointia.

Astéra se acépta iluminatiune mare a malurilor Bosporului si a flotei din portul de Constantinopole. Tot astadi se crede ca va primi Domnitoriul si pe reprezentantii poterilor garantátore. Numai ambasadorul rusesc d. Iognaticff pana acum'a neci n'a insciintat ca are intentiune a face Domnitoriului visita.

Despre espusetiunea ce se va tiené anul venitoriu la Paris, scrie „Romanul“:

Intieleg óre producatorii nostrii de tot felul ce este d'a trimite productul lor, lucrurile lor la espositiunea universale din Paris? Guvernul in genere si d. Odobeseu in parteculariu a esplicat, pe cat le a fost cu potintia, felurile si marile folóse ce va trage tiér'a in intre-gul ei espuid felurilele sale produceri la vendeda lumii intregé; vediend inse apat'i'a ce pun la noi producatorii de tot felul, d'a trimite lucrarea lor, producerea lor la espositiune, incepem a ne teme ca n'au intieles inca toti ca numai prin acea espositiune vor poté inavutí tiér'a lor, si dobendí prosperitatea meseriei lor.

Unii cred ca de vor trimite séu nu vom trimite, tot un'a le va fi, si d'acea nu vor se trimia; alii par c'ar crede ca guvernul voiesce se le ié lucrul lor ca se faca el vr'o specula in favóra sa si d'acea vor se le vinda guvernului si cu pretiuri mari. Amagirea fiind mare si fórte vatamátoria, facem apel la rondul nostru la tóti producatorii tierci, agricultori si meseriasi, barbati si femeie a trimite tot ce au mai bun, s'a se grabí a trimite, cáci timpul este scurt si cestiunea este de cea mai mare insemnetate si pentru tiéra si pentru individi. Adese, un producatoriu de vin, de gráu, de ori-ce in sfarsit, un meseriasiu, cari a espus lucrarea sa, producerea sa s'a inavutit, cáci a avut drept musterii lumea intréga, ér nu ca pan'aci locuitorii unui singur orasiu. Pe ling'acéstea acci cari n'ar voi a vinda obiectele ce au de espus le pot dá numai spre a fi espuse, si cand marea espositiune internatiunale se va sfarsí, ele vor fi inapoiate proprietarilor lor. Guvernul fiind respundietoriu de lucrurile ce i se incredintiéza, toti pot fi sicuri ca nimic nu se va perde. — Pe langa premiele ce se vor da de comisuniunea internatiunale din Paris productelor agricole, industriali, artistice, guvernul roman va dá si el 150 de premie de cate 300, 200 si 100 lei, cari se vor impartí in urma unei espositiuni prealabile ce se va face in Bucuresci pentru obiectele destinate a se trimite la Paris.

Astfelu dar o respalata materiale chiar se va dá espuatorilor ce ar aduce obiecte d'o calitate superióre; dar respal'ta morale, binele ce va produce pentru tiéra espunerea produselor n'ost're la Paris, in fati'a lumii intregé, va fi

adeverat mare; ea va face cunoseuta tiér'a n'ost'ra, va provocá emulatiunea intre producatori, va dá impulsul industriielor esistintí, si va face se se incerce si altele.

Rogám dar, invitám pe Romani a cugetá la acésta mare si seriósa cestiune si a luá toti cat pot parte la dens'a, spre a face se se repesinte intr'un mod demn de patri'a n'ost'ra.

VARIETATI.

— *Pentru un institut ipotecariu de credit* ce se va infintia in Boemi'a, Maj. Sa Imperatul si-a dat invoie. Transilvani'a in die'ta sa cerea institute, de cari are atat'a lipsa, daca vre macar in catva se se asecure contra ruinaei totale material. Capriciul sistemii politice in egoismul seu dede la o parte cele lalte obiecte. Credem ca ministeriul de finantie si va fi avend si el nedependintia in suer'a sa, si detorintia a grigí se se stirpésca poterea contribuitoire.

— *Din caletori'a Imperatului.* In Praga cercetá Maj. Sa fabric'a lui Portheim, si intrebá de proprietariu: „esportezi dta?“ Betranul Portheim surise respundend: „Sunt 50 de ani de cand am avut onóre ca mosiul Maj. Sale fericitul imperat Francisc venind in fabric'a n'ost'ra se me intrebé tot acésta: esportezi dta? atunci nu erá permis esportul neci in statele amice, deci i-am respuns ca: numai indirect. Ce va se dica? da-mi respuns apriat! dise Imperatul Francisc eu asprime. Apoi, Majestate — adausci io — io insumi nu esportez, dar vend negotiu polonilor la frontariile rusesci, si ei lu duc mai departe. — Asié, dise Imperatul Francisc, ei o baga in tiéra pe furisiiu. — Astadi dupa 50 de ani, pot se spun Maj. Sale in respuns chiar: „am esport, si adeca important.“ — Maj. Sa Imperatul se vediú supris cu multa placere de memori'a buna a betranului fabricant.

— *Pusce nóue in armata imp.* In fati'a puscelor prusesci, s'a sentit necesitatea de reforme. O comisiune sub presiedintia arciducelui Vilelm, s'a pronunciat contra sistemii prusesci, si a facut incercari cu alte sisteme, dar pana acum'a n'au adus vr'o decisiune. — Din Berolin se serie ca inventatoriul puscelor prusesci d. Dreyse se ocupa de o sistema nóua si mai perfepta. Astfel statele se sparia imprumutat.

— *Coler'a domnesce* si in Oradea-Mare in mod inspaimentatoriu. Aretarile oficiali lipsece, ceea ce urca si mai tare frie'a publicului. — Éra in cottul Aradului d. e. in orasielul Pecica romana i cadiura viptime aprópe la 300 de capete.

— *„Se póte justificá sinuciderea?“* intrebá un om de litere de altul, care i si respunse „Ba.“ — „Dar daca cineva a facut veri o insielatiune, pentru care tocm'a-l gonese, si se sinucide ca se scape de góna si rusine?“ — „Nici atunci — respunse cel'a lalt — cáci póte trece in alta tiéra unde nime nu-l cunósee si érasí lu vor tiené de om de omenia, dar nu se

Pane calda n'am mancat,
Ci numai profont uscat;
Cel cernut prin sita désa
Lu mancam plangend prin casa,
Cel cernut pren sita rara
Lu mancam plangand pe-afara.
Capitane Solomóne,
Ia'n dà-mi drumul de'n catane,
Cáci m'ascépta mandr'a casa,
Si-ai mei frati in camp la cósá.

XIII.

Frundia verde liliac!
Sunt strain, si sunt serac,
Nimeruia nu-i sunt drag.
Tóta lumea me uresce,
Numai mandr'a me iubesece.
Tot voinicu-e fericit,
Numai eu sunt pedepsit;
Tóta lumea-i cu noroc,
Ér' eu unul ard in foc.
Cine vede si nu crede,
Nu mai calce iérba verde:
Cine dice ca-mie bine,
Patiméscá ca si mine!
Mute-si cas'a la pareu,
Se véda binele meu.

XIV.

Frundia verde trei migdale,
Mai stai puica fata mare,

Cáci daca te-i maritá,
Cararile ti-i scurtá,
Grigi 'n capu-ti vei bagá,
Mai stai puica si privesce,
De vedi lumea cam traesce,
Ca daca te-i maritá,
Prietinií te-or lasá,
Pruncii te-or impresurá
Si cu man'a-i leganá,
Si cu gur'a-i blastemá;
Cu blastem amar de foc,
Se n'aiba 'n lume noroc;
Cu blastem amar de mórte,
Ca se n'aiba 'n lume parte.

— Bine-mi dise baditi'a
Saruta-i-asíu guriti'a!

XV.

Pe drum merg pe drum ne duc,
Dóua mandre me ajung;
Un'a sciu ca-c puic'a mea
Dar alt'a-mi pica belea.
Si-am dis uneia se vic,
Ér' cea-lalta se nu scie.
— Vina bade si me iá
Se nu dau intr'o belea.
Cáci cealalta dac'a scí,
Pe-amendoi ne-a otraví,
Cu venin de matraguna
Ca se murim intr'o luna.

XVI.

Fá-me dómne ce me i face,
Fá-me dómne zid de pace;
Fá-me porumbasiu popese,
Se me suiú pe zid domnese,
Se iau zidul de-alungul
Se-l petrec de-ameruntul
Se-l gasece pe frate-meu
Se-l scap de necadiu si greu;
Se-l scap de salahorie
De belic si de robie.

XVII.

Frundiulica de-alior
M'a iubit un domnisior;
M'a iubit in strat de óepa,
Ca nime se nu precépa.
Dara mam'a ne-a vediut,
Dragostea ni-a preceput,
Si la taica ca s'a dus
Si la taica ca ne-a spus;
Taica de mani m'a luat,
Si 'n chilia m'a bagat.
De'n chilia incuiata,
Me uitai pe sub lacata,
Vediui sóre stralucind,
Fete cu feciori sediend,
Numai puil meu plangea,
Si de lacremi se stergea.
Taci dragutia nu mai plange!

Cáci chilia se va frange,
Usile vor putredí;
Lacata va ruginí,
Si se va stirn' de'n sus
Un vent reu de la apus,
Si-o se dec-un grósnic vent
Chiliuti'a la pament,
Si-apoi ér' ne-om intalní
Si mai dulce ne-om iúbí.

XVIII.

Frundia verde de aluna,*)
De cat c'un tata si-o muma
Mai bine c'o mandra buna,
Cáci de vede ca-ti e reu,
Si-pune rochitia 'n breu,
Si dá fuga la pareu,
Si-ti cara lécuri mereu,
Ér' de vede ca ti e bine,
Te stringe 'n bratie la sine
De-ti ride inim'a 'n tine.

*) Acest cantece se afla degiá tiparit, precum mi aduc a minte in „Romania literara“ intre cantecele populare, culese de Dl. Alesandri in Moldova si Romania.

(Acestele le aleseram din mai multe dieci ce ni se trimisera, culese numai din un loc. Daca s'ar culege pretotindene, cata ar fi s'uma?
Red.)

